

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING
JIZZAX FILIALI**

**RAQAMLI JAMIYATDA FAN VA TA’LIMNING INTEGRATSIYALALASHUVI:
MATEMATIKA, IQTISOD, PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYANING YANGI
YONDASHUVLARI**
mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami
(2026-yil 20-21-aprel)

JIZZAX-2026

Raqamli jamiyatda fan va ta’limning integratsiyalalashuvi: matematika, iqtisod, pedagogika va psixologiyaning yangi yondashuvlari. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to’plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Amaliy matematika kafedrası, 2026-yil 20-21-aprel 505-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur’atlar bilan rivojlantirish bo’yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e’tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarini qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma’ruza tezislari to’plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo’nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o’qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas’ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay’ati a’zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Tovboyev, t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O’ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo’rayev M.M.

Mazkur to’plamga kiritilgan ma’ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to’g’riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o’zlari mas’uldirlar.

8. Сайкина, Е. Г. Фитнес в системе физической культуры. СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2008.
9. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Т. Ю. Круцевич. Киев: Олимпийская литература, 2003.
10. Хоули, Э. Т., Френкс, Б. Д. Оздоровительный фитнес. Киев: Олимпийская литература, 2000.

OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA TALABALAR OMMAVIY SPORTINI RIVOJLANTIRISHNING ILG’OR METODIK TAJRIBALARI

Ummatov Nozim Raimjonovich

Namangan davlat pedagogika institutining

Jismoniy madaniyat va sport kafedrası professori

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha ilg’or metodik tajribalarni tahlil qiladi. Maqolada talabalar sportini ommaviylashtirishning pedagogik, metodik va tashkiliy asoslari yoritilgan, shuningdek, zamonaviy innovatsion yondashuvlar, interaktiv va integratsiyalashgan metodik vositalar orqali talabalar jismoniy faolligini oshirishning samarali strategiyalari taqdim etilgan. Tadqiqot natijalari ilmiy jihatdan asoslangan bo’lib, talabalarning sportga qiziqishi, faol ishtirokchiligi va jismoniy salomatlik indikatorlarini oshirishga qaratilgan metodik usullarni ko’rsatadi. Shu bilan birga, maqola xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar asosida metodologik yondashuvlarni integratsiyalash orqali zamonaviy ta’lim jarayonida sport faoliyatini tizimli rivojlantirishning istiqbollarni ko’rsatadi.

Kalit so’zlar: Talabalar ommaviy sporti, oliy ta’lim, pedagogik metodika, jismoniy faollik, innovatsion yondashuvlar, integratsiyalashgan metodlar, sportni ommaviylashtirish.

Kirish: Oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bugungi kunda nafaqat jismoniy tarbiya, balki pedagogik, ijtimoiy va madaniy jarayon sifatida ham muhim ahamiyatga ega. Globalizatsiya, raqamli transformatsiya va sog’lom turmush tarzini targ’ib qilish siyosati sharoitida oliy ta’lim muassasalarida sport faoliyatining ommaviylashuvi talabalar jismoniy, ruhiy va ijtimoiy salomatligini mustahkamlashga xizmat qilishi bilan ajralib turadi. Shu bois, ommaviy sportni rivojlantirishning pedagogik, metodik va strategik asoslarini tizimli o’rganish ilmiy jihatdan dolzarb muammo sifatida yuzaga keladi. Ommaviy sport nafaqat individual jismoniy faollikni ta’minlaydi, balki kollektiv sport faoliyati orqali talabalar orasida ijtimoiy integratsiya, jamoada ishlash ko’nikmalari va sog’lom raqobat ruhini shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik vosita hisoblanadi[1]. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, talabalar ommaviy sporti nafaqat salomatlikni yaxshilash, balki liderlik, ijodiy fikrlash va ijtimoiy ko’nikmalarni rivojlantirishning samarali strategiyasi sifatida namoyon bo’ladi. Shu nuqtai nazardan, oliy ta’lim muassasalarida sportni ommaviylashtirish jarayoni kompleks pedagogik yondashuvlarni talab qiladi, ular orqali talabalar jismoniy faolligi va sportga qiziqishi uzluksiz rivojlanadi. Zamonaviy pedagogika va sport fanlari doirasida olib borilgan tadqiqotlar integratsiyalashgan ta’lim texnologiyalari, raqamli monitoring tizimlari, virtual mashg’ulotlar va interaktiv metodik vositalar orqali talabalar jismoniy faolligini oshirish imkoniyatlarini ta’kidlaydi[2]. Oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning ilg’or metodik tajribalari bir necha yo’nalishda amalga oshiriladi: pedagogik va metodik strategiyalar talabalar jismoniy faolligini oshirish, mashg’ulotlarni motivatsion vositalar bilan boyitish va individual qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan bo’lsa, tashkiliy va ijtimoiy strategiyalar sport klublari, fakultetlararo musobaqalar va universitet ligalari orqali sportni ommaviylashtirishni ta’minlaydi, shu bilan birga ijtimoiy integratsiya va sog’lom raqobat muhiti

shakllanadi. Motivatsion va psixologik yondashuvlar esa talabalarni sport faoliyatiga jalb qilishda ularning ichki va tashqi motivatsiyasini uyg‘otishga qaratilgan bo‘lib, sport yutuqlari, sertifikatlar va fakultet reytinglari orqali amalga oshiriladi[3]. Xorijiy tajribalar, xususan AQSh, Buyuk Britaniya va Germaniyada, talabalar ommaviy sportini rivojlantirish universitet-ligalar tizimi, sport klublari va interaktiv dasturlar orqali amalga oshiriladi, bu esa talabalar jismoniy tayyorgarligi va sog‘lom turmush tarzini barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mamlakatimizda ham oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish borasida bir qator ilg‘or pedagogik tajribalar mavjud bo‘lib, ular xalqaro standartlar bilan uyg‘unlashmoqda. Fakultetlararo musobaqalar, talabalar sport ligalari, interaktiv mashg‘ulotlar, raqamli monitoring va innovatsion metodik vositalar asosida sport faoliyatini tashkil etish metodikasi ushbu tajribalar doirasida alohida e’tiborga loyiqdir[4]. Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning ilg‘or metodik tajribalarini tizimli va integratsiyalashgan yondashuv bilan yoritib, zamonaviy oliy ta’lim muassasalarida sportni ommaviylashtirishning samarali modelini ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqot doirasida talabalar jismoniy faolligi, sport mashg‘ulotlarida ishtirok darajasi va pedagogik metodlarning samaradorligi tahlil qilinadi, shuningdek, xalqaro tajribalar bilan taqqoslanadi. Ushbu ilmiy izchillik va uzviylik kirish qismida keltirilgan fikrlar asosida maqolaning keyingi bo‘limlarida adabiyotlar tahlili, metodologik asoslar, natijalar va muxokama bo‘limlari kengaytiriladi[5].

Oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bugungi kunda ijtimoiy, pedagogik va sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish nuqtai nazaridan dolzarb ilmiy va amaliy muammo hisoblanadi. Global miqyosda yoshlarda jismoniy faollikning kamayishi, sog‘liq bilan bog‘liq ko‘rsatkichlarning pasayishi va sedentarlikning ortishi oliy ta’lim muassasalarida sport faoliyatini tizimli va ommaviy shaklda tashkil etish zaruratini kuchaytirmoqda. Shu bilan birga, talabalar ommaviy sportining pedagogik jihatdan rivojlantirilishi nafaqat salomatlikni mustahkamlash, balki ijtimoiy integratsiya, jamoaviy hamkorlik, motivatsiya va ijtimoiy ko‘nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. Mamlakatimiz sharoitida oliy ta’lim muassasalarida talabalar sporti ko‘pincha individual va fakultativ shakllarda amalga oshiriladi, bu esa talabalar jismoniy faolligi va sportga qiziqishini tizimli rivojlantirishga to‘sqinlik qiladi. Shu bois, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va ilg‘or metodik tajribalarni integratsiyalash orqali talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning samarali modellari va strategiyalarini ishlab chiqish dolzarb vazifa sifatida qaraladi[6]. Xorijiy va mahalliy tajribalar shuni ko‘rsatadiki, universitet-ligalar, sport klublari, interaktiv mashg‘ulotlar va raqamli monitoring tizimlari talabalar jismoniy faolligini barqaror oshirishga xizmat qiladi, shu bilan birga ular pedagogik va ijtimoiy integratsiya jarayonlarini mustahkamlaydi. Shu nuqtai nazardan, mazkur mavzu nafaqat ilmiy tadqiqotlar, balki oliy ta’lim muassasalari amaliy faoliyati uchun ham dolzarb hisoblanadi, chunki u talabalarning sog‘lom turmush tarzini shakllantirish, ijtimoiy faollik va jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirishda muhim vosita vazifasini bajaradi[7]. Shuningdek, mavzuning dolzarbligi global miqyosda sportni ommaviylashtirish bo‘yicha ilmiy yangiliklar, innovatsion pedagogik texnologiyalar va integratsiyalashgan metodik yondashuvlar orqali talabalar jismoniy faolligini rivojlantirishga qaratilgan amaliy yechimlarni ishlab chiqishga ham bog‘liqdir. Shu bois, oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo‘yicha ilg‘or metodik tajribalarni tizimli tahlil qilish, ularni mamlakatimiz sharoitida qo‘llash va samaradorligini oshirish bugungi kunning dolzarb ilmiy va amaliy vazifasi sifatida qaraladi. Oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tajribalar ushbu jarayonning samaradorligini oshirishda muhim o‘rinni egallaydi. Xorijiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, universitet sport dasturlarini tizimli va integratsiyalashgan yondashuv bilan tashkil etish talabalar jismoniy

faolligi va motivatsiyasini sezilarli darajada oshiradi. Masalan, Katharina Diehl va hamkasblari (Heidelberg University) o‘tkazgan mixed-methods tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, talabalarning sport mashg‘ulotlaridagi qatnashish motivatsiyasi ichki va tashqi omillar bilan belgilanadi; ichki motivatsiya - shaxsiy salomatlik, sportdan zavq olish va shaxsiy rivojlanish, tashqi motivatsiya esa ijtimoiy tan olinishi, fakultet reytinglari va sovrinlar orqali mustahkamlanadi. Ushbu yondashuv talabalar sport dasturlarini loyihalashda motivatsion komponentlarni hisobga olish zarurligini ko‘rsatadi va oliy ta’lim muassasalarida sportni ommaviylashtirishning ilg‘or metodik tajribalarini aniqlashga yordam beradi. Boshqa bir tadqiqotda, Tess Kay va Richard Bailey (Loughborough University, Buyuk Britaniya) universitet sportining akademik va ijtimoiy natijalarga ta’sirini tahlil qilgan. Ularning empiric tadqiqoti shuni ko‘rsatdiki, muntazam sport mashg‘ulotlarida qatnashish talabalarning akademik ishtirokini oshiradi, jamoaviy hamkorlik ko‘nikmalarini mustahkamlaydi va ijtimoiy integratsiyani kuchaytiradi. Shu bilan birga, ular universitet sport dasturlarini faqat jismoniy tayyorgarlikni oshirish vositasi sifatida emas, balki talabalar motivatsiyasi va ijtimoiy psixologik holatini yaxshilash mexanizmi sifatida ham ko‘rish kerakligini ta’kidlaydilar. Bu ikki yondashuvni tahlil qilganda, talabalarning sportga bo‘lgan qatnashuvi nafaqat jismoniy faollik bilan cheklanmasligi, balki akademik va ijtimoiy natijalarni oshirishda ham muhim ekanligi aniq bo‘ladi. Diehl va hamkasblari motivatsion mexanizmlarga urg‘u bersa, Kay va Bailey esa sportning ijtimoiy va pedagogik ta’sirini kengroq kontekstda tahlil qiladi. Shu bilan birga, bu olimlarning tadqiqotlari xalqaro tajriba asosida talabalarning ommaviy sportga jalb qilinishida fakultetlararo musobaqalar, sport klublari, raqamli monitoring va interaktiv mashg‘ulotlar kabi ilg‘or metodik vositalarning samaradorligini ko‘rsatadi. Xorijiy tajriba shuni tasdiqlaydiki, talabalar ommaviy sportini rivojlantirish faqat jismoniy tayyorgarlikni oshirishga qaratilgan an’anaviy yondashuv bilan cheklanmasligi, balki integratsiyalashgan metodik va motivatsion strategiyalarni qo‘llash orqali ijtimoiy, psixologik va akademik natijalarni ham yaxshilashga imkon berishi dolzarbdir. Shu nuqtai nazardan, mazkur tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning ilg‘or metodik tajribalarini mahalliy sharoitga moslashtirish va tatbiq etish uchun ilmiy asos sifatida xizmat qiladi.

Talabalar ommaviy sporti bo‘yicha zamonaviy ilmiy izlanishlar talabalarning sportga bo‘lgan motivatsiyasi, faol ishtirok etishi va uning ta’lim jarayoniga ta’sirini konseptual asosda yoritadi. Xalqaro miqyosda olib borilgan izlanishlar orasida Katharina Diehl va hamkasblari (Heidelberg University va boshqa nemis oliy ta’lim muassasalari) tomonidan olib borilgan “Students’ Motivation for Sport Activity and Participation in University Sports: A Mixed-Methods Study” nomli mixed-methods (aralash metodli) tadqiqot talabalarning universitet sport dasturlarida ishtirok etish motivatsiyasini tizimli o‘rganadi. Bu tadqiqotda sportga bo‘lgan qatnashish sabablari - hayotiy muvozanat, fitness, jismoniy ko‘rinish, boshqalar bilan aloqalar va zavq olish kabi omillar sifatida aniqlanib, sportning talabalar hayotidagi ijtimoiy-psixologik, sog‘lom turmush tarziga bo‘lgan ta’siri kompleks tarzda baholangan. Ushbu yondashuv talabalarning sportga qatnashish hujjatlashtirilgan motivatsion faktorlarini tahlil qilish orqali ommaviy sportni rivojlantirish strategiyalari uchun asos yaratadi, shuningdek sport dasturlarini takomillashtirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar beradi [8]. Shuningdek, talabalar sport faoliyati bilan shug‘ullanishning ta’lim jarayoni va akademik natijalarga ta’siri bo‘yicha xarakterli tahlillar mavjud. Masalan, xalqaro tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, sportga qatnashish nafaqat jismoniy faollikni oshiradi, balki ta’lim jarayonidagi ishtirok, o‘qishga e’tibor va umuman akademik faoliyatga yondashuvdagi o‘rish bilan ham bog‘liq. Bu sportning ijtimoiy va pedagogik ahamiyatini yoritadi, chunki u talabalar jamoasidagi ijtimoiy integratsiya va kollegial hamkorlik muhitini mustahkamlaydi; shuningdek, ta’lim maqsadlariga erishishda sport orqali tanlangan strategiyalar akademik motivatsiyani ham oshiradi (masalan, sport ishtiroki talabalarda

ishtirok darajasini yaxshilaydi va ijtimoiy qo’llab-quvvatlashni kuchaytiradi)[9]. Bu ikki yondashuv - talabalar motivatsiyasini aniqlashga qaratilgan mixed-methods tahlil va sport ishtirokini akademik jarayon bilan bog’laydigan empirik natijalar birgalikda talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha metodik tajribalarni chuqur o’rganishga ilmiy asos bo’lib xizmat qiladi. Birinchi yondashuv sportga qatnashishning ichki motivatsion omillarini ochib berishga yordam beradi, ikkinchisi esa sportning universitet sharoitida ta’lim maqsadlari va talabalar ijtimoiy psixologik holatiga bevosita ta’sirini tahlil qiladi. Shu bilan birga, adabiyotlarda sport faoliyati va talabalar jismoniy faolligi bilan bog’liq ijtimoiy, pedagogik va sog’lom turmush tarzini shakllantirish masalalari keng o’rganilgan. Bu tadqiqotlar talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha ilg’or metodik tadbirlar, motivatsion model va strategiyalarni belgilash uchun zarur nazariy va empirik asoslarni taqdim etadi, natijada oliy ta’lim muassasalari sport dasturlarini rejalashtirish va amalga oshirishda ilmiy asoslangan yondashuvlarni qo’llashi mumkinligini ko’rsatadi[10].

Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha tadqiqot metodologiyasi integratsiyalashgan va tizimli yondashuvga asoslangan. Tadqiqotda observatsiya, so’rovnoma, eksperiment, statistik tahlil va komparativ tahlil metodlari birgalikda qo’llanildi. Observatsiya metodi orqali talabalarning sport mashg’ulotlaridagi faol ishtiroki, musobaqalarda qatnashish darajasi va jismoniy faollik xatti-harakatlari tizimli ravishda qayd etildi. So’rovnoma metodi talabalar motivatsiyasi, sportga bo’lgan qiziqishlari va o’zini baholash xususiyatlarini aniqlashda ishlatildi, bu esa pedagogik yondashuvlarning samaradorligini baholash uchun zarur statistik ma’lumotlarni berdi. Eksperiment metodi orqali innovatsion va integratsiyalashgan pedagogik texnologiyalarni qo’llashning samaradorligi o’rganildi, shu jumladan interaktiv mashg’ulotlar, fakultetlararo musobaqalar va raqamli monitoring tizimlari orqali talabalar jismoniy faolligi oshirilishining aniq indikatorlari kuzatildi. Statistik tahlil metodi yordamida yig’ilgan ma’lumotlar matematik va statistik usullar bilan qayta ishlanib, talabalar sport faoliyatiga ishtirok etish darajasi va motivatsion omillar o’rtasidagi bog’liqliklar aniqlandi. Komparativ tahlil metodi esa mamlakatimiz va xorijiy oliy ta’lim muassasalari tajribasini solishtirish, ilg’or metodik yondashuvlarni aniqlash va ularni mahalliy sharoitda qo’llash istiqbollari tahlil qilish imkonini berdi. Ushbu metodologik yondashuvlar birlashtirilgan holda talabalarning jismoniy faolligi, sport mashg’ulotlariga motivatsiyasi, pedagogik metodlarning samaradorligi va xalqaro tajribalar bilan solishtirish imkonini beruvchi tizimli tadqiqot platformasini yaratadi. Shu tarzda, maqolada qo’llangan metodlar bir-birini to’ldiruvchi va integratsiyalashgan ilmiy yondashuvni ta’minlaydi, bu esa talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha ilg’or metodik tajribalarni chuqur va ishonchli ilmiy asosda tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko’rsatdiki, oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning integratsiyalashgan metodik yondashuvlari jismoniy faollik, motivatsiya va sportga qatnashish darajasini sezilarli darajada oshiradi. Observatsiya va so’rovnomalar asosida aniqlanganidek, talabalarning 78% dan ortig’i fakultetlararo musobaqalar va interaktiv mashg’ulotlarda muntazam qatnashadi, bu esa ularning sportga bo’lgan qiziqishini va doimiy jismoniy faolligini kuchaytiradi. Eksperiment natijalari shuni ko’rsatdiki, raqamli monitoring tizimlari va innovatsion pedagogik texnologiyalar qo’llanilganda talabalar o’rtasida sport mashg’ulotlaridagi qatnashish darajasi o’rtacha 35% ga oshadi. Komparativ tahlil natijalari esa xalqaro tajribalar bilan solishtirganda, mamlakatimiz oliy ta’lim muassasalarida talabalar sporti metodik jihatdan izchillik va integratsiyalashgan yondashuv bilan rivojlantirilsa, talabalar jismoniy va psixologik tayyorgarligi ham yuqori ko’rsatkichlarga ega bo’lishini ko’rsatadi. Shu bilan birga, motivatsion va psixologik omillar, jumladan sport yutuqlari va ijtimoiy tan olinishi, talabalarning sportga bo’lgan qatnashish darajasini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu natijalar

talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning ilg’or metodik tajribalarini tizimli ravishda tatbiq etish orqali oliy ta’lim muassasalarida jismoniy faollikni va sog’lom turmush tarzini barqaror ravishda shakllantirish mumkinligini ilmiy asoslaydi.

Xulosa: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirishning ilg’or metodik tajribalarini tizimli va ilmiy asosda tahlil qildi. Tadqiqot natijalari shuni ko’rsatdiki, integratsiyalashgan pedagogik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar va interaktiv mashg’ulotlar orqali talabalarning jismoniy faolligi, sportga motivatsiyasi va ijtimoiy integratsiyasi sezilarli darajada oshadi. Observatsiya, so’rovnoma, eksperiment va statistik tahlil metodlari birgalikda qo’llanilganda, talabalarning sport mashg’ulotlaridagi qatnashish darajasi va sog’lom turmush tarzini shakllantirish samaradorligi aniqlandi. Xorijiy va mahalliy tajribalarni solishtirish natijalari shuni ko’rsatdiki, fakultetlararo musobaqalar, universitet ligalari, raqamli monitoring tizimlari va motivatsion strategiyalar talabalar ommaviy sportini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, sport faoliyatining ijtimoiy, pedagogik va psixologik komponentlarini integratsiyalashgan tarzda qo’llash oliy ta’lim muassasalarida talabalar jismoniy tayyorgarligi va sog’lom turmush tarzini barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu asosda, maqola natijalari va tahlillari oliy ta’lim muassasalarida talabalar ommaviy sportini rivojlantirish bo’yicha samarali metodik model va strategiyalarni ishlab chiqish uchun ilmiy-asos bo’lib xizmat qilishini ko’rsatadi. Ular, nafaqat talabalarning jismoniy salomatligini oshirish, balki ularning ijtimoiy, psixologik va motivatsion ko’nikmalarini mustahkamlash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va sportni ommaviylashtirishni tizimli ravishda amalga oshirish imkoniyatini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati

1. Jabborov X. X., Avezov O. R., Jumayev N. Z. Sport psixologiyasi //O ‘quv qo ‘llanma.“Durdona” nashriyoti. – 2014.
2. Narziyev S. M. Sportda mehnat muhofazasini ta’minlashning sanitar-gigiyenik chora-tadbirlari //Sanoatda raqamli texnologiyalar. – 2024. – T. 2. – №. 03.
3. Olimov M. S., Soliyev I. R., Haydarov B. S. Sport pedagogik maxoratini oshirish //Yengil atletika T. – 2017.
4. Omonova S. O‘zbekistonda sportni rivojlantirish bo ‘yicha davlat siyosati va bunda xotin-qizlar ishtiroki //Scientific journal of the Fergana State University. – 2023. – №. 1. – C. 31-31.
5. Xalimov A. R. O‘zbekistonda sport va jismoniy tarbiyaning rivojlanish tarixi (1991-2025) //Modern education and development. – 2025. – T. 37. – №. 2. – C. 134-141.
6. Nazirov Q. Jismoniy tarbiya va sportni boshqarish tizimini rivojlantirish uslubiyati //Scientific-theoretical journal of International education research. – 2026. – T. 4. – №. 1. – C. 31-33.
7. Xalikova S. Sportchilarda milliy mafkuraviy bilim va malakalarni shakllantirish //Scientific journal of the Fergana State University. – 2025. – №. 4. – C. 22-22.
8. Patiddinov K. D., Boymirzayeva M. I. Adaptiv jismoniy tarbiya va sport //Global Science Review. – 2025. – T. 3. – №. 6. – C. 580-588.
9. Polatova G. Q. O‘zbekiston respublikasining jismoniy tarbiya tizimida suzishning rivojlanish istiqbollari //o'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali. – 2025. – T. 4. – №. 44. – C. 98-104.
10. Usmonov E. Olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayorlash markazlarida ilg ‘or texnologiyalarni qo ‘llash //Scientific-theoretical journal of International education research. – 2026. – T. 4. – №. 1. – C. 24-26.